

Edumundo
tomorrow's knowledge

WHITEPAPER

DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN HET EDUBOOK

STUDIE & LOOPBAAN

BIJ EEN ICT-OPLEIDING

UITGEVER: **EDUMUNDO**

AUTEUR: **PETER BECKER**

VERSIE: **1.0**

DATUM: **APRIL 2020**

WWW.EDUMUNDO.COM

INLEIDING

Studieloopbaanbegeleiding (SLB) is voor studenten een belangrijk middel om hun persoonlijke en professionele toekomst vorm te geven op een manier die hen past. Voor opleidingen is het met name in het eerste jaar van belang om studenten optimaal te begeleiden bij de juiste studiekeuze en bij het (door)ontwikkelen van studievaardigheden. Na de propedeuse worden aspecten als persoonlijke en professionele ontwikkeling belangrijker, zodat studenten aan het einde van hun studie niet alleen voldoende bagage op vakinhoudelijk gebied bezitten, maar zich ook als zelfbewuste professionals in het dynamische beroepenveld kunnen bewegen. Deze doelstellingen van SLB vormen vaak onderdeel van de visie die opleidingen ten aanzien van hun onderwijs en leerlijnen hebben geformuleerd. Dit geldt uiteraard ook voor ICT-opleidingen. Studenten aan ICT-opleidingen zijn over het algemeen nadrukkelijk gericht op inhoud, en professionele vaardigheden staan vaak wat verder van hen af. Voor ICT-opleidingen ligt er dus een mooie uitdaging om SLB goed vorm te geven en in te bedden in het curriculum.

STUDIELOOPBAAN EN PROFESSIONELE VAARDIGHEDEN IN HET ICT-DOMEIN

De afgelopen jaren is de grens tussen vaardigheden die in het kader van studieloopbaan centraal staan en de zogenoemde professionele en communicatieve vaardigheden steeds meer vervaagd. Inmiddels spreken we over 21st century skills; deze omvatten zelfsturende vaardigheden als zelfregulering en kritisch denken, maar ook de meer communicatieve vaardigheden als samenwerken en communicatie. Het beroepenveld in het ICT-domein geeft in bijeenkomsten aan dat afgestudeerden van een ICT-opleiding naast een inhoudelijk specialisme (zoals programmeren of architectuur) ook goed getraind moeten zijn in deze 21st century skills. Deze vraag vanuit het beroepenveld heeft geleid tot een prominente plaats van professional skills en persoonlijke ontwikkeling in de domeinbeschrijving voor ICT-opleidingen van HBO-I. In deze domeinbeschrijving wordt een visie geformuleerd die concreet richting geeft aan de vormgeving van het onderwijs en de begeleiding van studenten op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. Het uitgangspunt luidt: "ICT-beroepstaken, professional skills en persoonlijke ontwikkeling zijn daarbij onlosmakelijk met elkaar verbonden" (HBO-I, 2019). Daartoe zijn in het domein vier aandachtsgebieden geformuleerd die bij iedere opdracht aan de orde komen:

1. Toekomstgericht organiseren
2. Onderzoekend probleemoplossen
3. Persoonlijk leiderschap
4. Doelgericht interacteren

De verbinding tussen de aandachtsgebieden en ICT-beroepstaken kan volgens HBO-I het beste gerealiseerd worden in een opdracht.

ICT-opleidingen kunnen deze visie gebruiken als input voor hun eigen visie op SLB, waarbij tevens de feitelijke invulling kan worden uitgewerkt. Hierbij gaat het om de koppeling met studiepunten, de vorm van begeleiding, het verplichtend karakter, enzovoort. Bij deze invulling kan het Edubook *Studie & Loopbaan* een faciliterende rol spelen.

Afbeelding: Hanriëtte Ruigt (2018)

ROL EDUBOOK *STUDIE & LOOPBAAN*

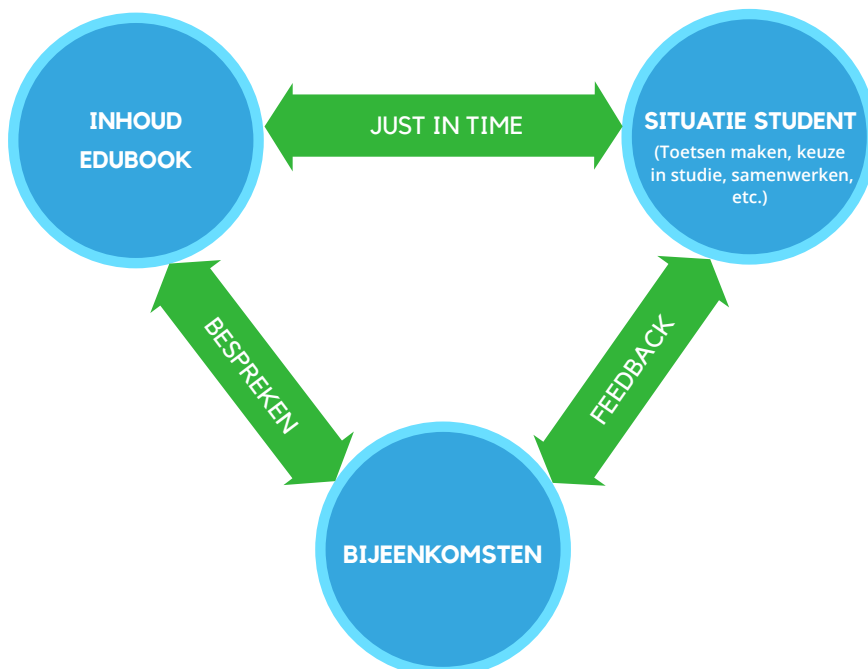
Door studenten tijdens een project niet alleen te trainen in ICT-beroepstaken, maar daar ook de genoemde aandachtsgebieden bij te betrekken, ervaren zij de onlosmakelijkheid van de verschillende aspecten: je programmeert om een goed product voor je gebruiker te maken, je werkt samen om iets te realiseren wat je niet in je eentje zou kunnen maken en je reflecteert om de volgende keer betere kwaliteit te leveren. Door deze taken geïntegreerd in projectonderwijs te laten uitvoeren wordt het voor de studenten een logisch onderdeel van een ICT-project. De studenten hebben daar uiteraard ondersteuning bij nodig: instructie, theorie, oefeningen en tips.

Het Edubook *Studie & Loopbaan* bevat leerstof, oefeningen en opdrachten in de volle breedte van de professional skills. Dit kan een goede ondersteuning vormen bij het projectonderwijs.

Daarbij zijn twee zaken van doorslaggevend belang:

- De onderdelen moeten 'just in time' worden aangeboden: op het moment dat studenten starten met samenwerken in het project, kunnen ze de betreffende module van het Edubook doornemen en als de eerste tentamens voor andere vakken zich aandienen, kan het onderdeel 'voorbereiden op een toets' worden aangeboden. Onderdelen uit het Edubook die betrekking hebben op zelfverkenning en persoonlijke ontwikkeling kunnen goed aansluiten bij die fases in de studie waarin studenten keuzes maken voor een specialisatie binnen het ICT-domein, zoals techniek, business data of security.
- In de bijeenkomsten van het projectonderwijs moet, klassikaal en bij begeleiding van de projectgroepen, worden teruggesproken op datgene wat de studenten in het Edubook tegenkomen. In de individuele gesprekken met studenten kunnen de begeleiders onderwerpen aansnijden en feedback verzorgen naar aanleiding van datgene wat studenten bij de opdrachten in het Edubook noteren

Door rekening te houden met deze punten, ontstaat de noodzakelijke alignment tussen het Edubook, de beleving van de studenten en de contactmomenten:

Het docentendashboard van het Edubook faciliteert docenten bij het monitoren en beoordelen van de persoonlijke ontwikkeling van de studenten. In deze opzet kan de rol van projectbegeleider en SLB'er gecombineerd worden uitgevoerd door één docent. Deze docent monitort het functioneren van de student in de praktijk, ziet via het docentendashboard welke voortgang de student boekt en kan op basis hiervan relevante onderwerpen aansnijden in de persoonlijke gesprekken.

Het Edubook is uitdrukkelijk een middel en geen doel. De ervaringen met het Edubook bij de verschillende gebruikers laten zien dat genoemde alignment van cruciaal belang is voor het succes van de leerlijn met gebruik van het Edubook. Als middel voldoet het in alle opzichten aan de criteria van goed onderwijsmateriaal:

- een grote hoeveelheid kwalitatieve content;
- flexibel in te zetten: opleidingen kunnen een selectie maken van materiaal dat ze willen gebruiken en eigen materiaal toevoegen;
- aantrekkelijk vormgegeven;
- digitaal, dus tijd- en plaatsonafhankelijk te gebruiken;
- gebruikersvriendelijk voor studenten en docenten.

Voor ICT-opleidingen die nadenken over de invulling van de leerlijn SLB/professionele vaardigheden is het dan ook de moeite waard om het Edubook Studie & Loopbaan te bestuderen. Edumundo verwijst u ook graag door naar collega's in het ICT-domein die al ervaring hebben opgedaan.

BRONNEN

HBO-I (2019). *HBO-I domeinbeschrijving 2018*. Opgevraagd 20 februari 2020 van: <https://www.hbo-i.nl/publicaties-domeinbeschrijving>
Ruigt, H. (2018). *Workshop: Professional skills en professionalisering voor HBO-i hoe nu verder?*. HBO-I Job& student event, 5 oktober 2018, niet gepubliceerd

